

מתוק מדבש

שנה שביעית - גיליון 264
פרשת וישב
שבת חנוכה תשפ"א

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
בבית הכנסת 'בית יוסף' מצפת אולפא
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

'תחת אבותיך יהיו בניך תשיתמו
לשרים בכל הארץ'
ימים על ימי מלך תוסיף...
צרור ברכות נשנר להאי נברא רבה
הרה"ג ישראל מאיר ביטון שליט"א
לרגל היבחרו כרב העיר חדרה
יהי רצון שימשיך לקדש ולהאחיב
שם שמים ולא תצא תקלה תחת ידו.
בשם הקוראים, המתפללים והתלמידים
אוהבך, ברוך בוקרה

*יצנק'א מ'איצ הביתה, וצווחה נפ'טת מ'פיה se זולתו
הח'מאית... 'מה קרה? יצנק'א לה אתה? מתי נהיית
קצין? יצנק'א ר' לאמראה, ולא מאמין לאמראה ציניו,
'תראו מה קרה' הוא מתחיל לצעוק 'אוי ווי... פ'טות
האיצ לפה הקצין הרוסי, ואני נ'סארת' תקוצ ברכות...'*

אחים יקרים! ככה זה כאשר אדם שופט את עצמו לפי
בגדיו... בוגדיו... זו הדרך להסקת מסקנות מוטעות
ולנפילה ח"ו...

'ויעזוב בגדו אצלה' זה הכוח של יוסף. הבוגדנות שנפלה
עלי אתמול לא תשפיע עלי היום לרעה, אדרבה דווקא
הבוגדנות של אתמול תיתן לי את הכוח להמשך. הנפילה
תחשל אותי ולא תכשיל אותי. **מתוק מדבש!**

וימאן ויעזוב בגדו אצלה וינס ויצא החוצה (לט, יב)

מאיפה לוקחים כזאת עוצמה? מאין הכוחות? בסך הכל
בחור בן שבע עשרה, צעיר וחסון, מסלסל בשערו
וממשמש בעיניו, נמצא במצב שאין לו כביכול מה להפסיד,
יתום מאמא, מרוחק ורחוי ע"י משפחתו שמכרו אותו
תמורת כמה שקי תבלינים זולים המדיפים ריח ערבי-מצרי
בלי להניד עפעף, וכעת שוהה הוא במצרים ערוות הארץ,
מבן זקונים ענוג, הפך הוא בבת אחת למנקה ועוזרת בית
אצל איזה שייח ערבי מגושם... והנה סוף סוף יש מישהו
שמחכה לו, מישהו שרוצה אותו...

מהיכן שאב יוסף הצדיק את הכוח העצום לזעוק 'וימאן'
גם במצב כזה ירוד, ועוד במצרים ערוות הארץ?

ביאר כ"ק אדמו"ר מספינקא שליט"א (שלח לי הרב בן ציון סנה
שליט"א): בפרשה זו אנו מוצאים עוד פעם את המילה
'וימאן' - 'ויקומו כל בניו ובנותיו לנחמו, וימאן
להתנחם... מה היה שם?...

אחד עשרה בניו הנותרים של יעקב אבינו, ושתיים עשרה
בנותיו, באו ואמרו לו: 'אבא, מה אתה בוכה? תראה איזה
שבט יפה הקמת, כולם ראשי ישיבות, ראשי כוללים, מגידי
שיעורים, בעלי מוסר, גבירים אגדיים, תומכי תורה,
דרשנים מופלגים, ואפילו כמה קנאים יש ביניהם. והבנות,
או-הו... כולן מנהלות סמינרים ידועים, מרצות מבוקשות,
נשות חסד ידועות. אז מה קרה? מתוך עשרים וארבעה
ילדים חסר אחד? לא נורא, בכל משפחה יש נפיל אחד,
בכל עדר יש כבשה אחת שחורה!'

והם המשיכו ואמרו לו: 'אבא, תן תודה, הרי לסבך אברהם
אבינו היה רק בן אחד שהלך בדרך התורה... לאבניך יצחק
חצי מיוצאי חלציו קוראים להם בכלל מחמוד עבדול
ונסראללה... אז מה לך לבכות? על אחד מצאצאיך שגר
במצרים ערוות הארץ 'ולא מניח תפילין דרבינו תם'...
אבל יעקב אבינו, לא הסכים להתנחם 'וימאן'... הוא ידע
את נפש בנו יקירו, שמאחורי הסלסול בשערו ומאחורי

והנה אורחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט הולכים להוריד מצרימה (לז', כה)

מדוע התורה מציינת את תכולת משאם של הישמעאלים?
אומר רש"י: 'להודיע מתן שכרם של צדיקים, שאין דרכם
של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה
(ליוסף) נזדמנו בְּשָׂמִים שלא יזק מריח רע.'

ויש לשאול: הרי יוסף נמצא כעת בשפל המדרגה, אחיו
מוכרים אותו לעבדות לשפלה שבאומות, מן הסתם הוא
כולו שבור ורצוף. אז מה יועיל לו הריח הטוב של
הבְּשָׂמִים?

תירץ נפלא הרב אליהו דסקין שליט"א: אדרבה, דווקא
במצב החשוך של יוסף הקב"ה רצה לתת לו נקודת אור
באפילה ועידוד. ואיך? ע"י ריח הבְּשָׂמִים כעין נשיקה של
הקב"ה כאומר לו 'אני איתך, תהיה חזק'. **מתוק מדבש!**

ובעניין זה שלח לי ידידי הרב דן מחבר שליט"א:

כשאתם נוקשים בדלת של מישהו ואתם רואים אור
בעינית, אתם לא יודעים בוודאות שיש מישהו בבית.
מתי אתם יודעים שיש מישהו בבית? כאשר נהיה חושך
בעינית וזה סימן מובהק שמסתכלים עליך...

הלקח לחיינו: כשיש לך קשיים וחושך בחיים (ל"ע) זה סימן
מובהק שה' מסתכל עליך, שה' אתך... **מתוק מדבש!**

ויעזוב בגדו אצלה וינס ויצא החוצה (לט, יב)

מסביר הרה"ק רבי הרשע"ל ליסקער זע"א (שלח לי הרב בן
ציון סנה שליט"א): 'בגדו' מלשון 'בוגד' היצר הרע הגיע ליוסף
הצדיק ולחש לו באוזן: 'מה אתה בורח? ממתני אתה כזה
צדיק? אני יודע בדיוק מי אתה עמוק בפנים... כמה
בוגדנות יש בך... מה תפס אותך עכשיו להיות צדיק?...'...
אבל יוסף הצדיק עזב בגדו אצלה, הוא אמר ליצר הרע:
'עם כל הבוגדנות שיש בי, עם כל הנפילות, עם כל הפעמים
שלא הלך לי... עדיין דמות דיוקנו של אבי שבשמים עומד
לנגדי... עדיין את הפעם הזאת אני יכול להרוויח'... ולכן
נאמר 'ויעזוב בגדו' 'קח לך את הבוגדנות שלי... קח את
הנפילות שלי, הם לא מפריעים לי, אני יכול לצמוח איתם
ביחד, אני יכול לצמוח דווקא מהם... הם יהיו בשבילי
המנוף לצמיחה, לא הבור לנפילה ולייאוש'...

*ובצנין זה מ'הוא מוסר השכל נפלא בקד'חותא:
'חכמ' מחכמי ח'מס ומ' יצנק'א נסע ברכבת יחד עם
קצין רוסי אצור דר'אות, נ'היה פ'טת את כ'ד'המ
ה'צ'ל'וי'ס ונ'שכ'ו ל'יו'ן א'ל הספ'ס, באצ'א ה'נס'י'צה
הת'צ'ור'ר הח'מ'א'י ומתוק החושב הכ'ב'ד א'פ'ט את
כ'ד'יו א'ל הקצ'ין... א'ד'י'ן החושב א'פ'ט וה'כ'כ'ת א'צ'ר'ת
כ'ת'ח'ת ח'מ'ס... יצנק'א נחפ'ז א'ר'ד'ת כ'ה'וא א'פ'ט א'ד'יו
ה'מ'א'ה'ב'י'ס וצ'נ'ד ב'כ'ר'א'ת'ו ה'כ'כ'ר'ת א'ל הקצ'ין.*

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו (מ'כג)

לכאורה המילה 'וישכחהו' מיותרת...

הסביר בספר 'לב אריה' (פנינים יקרים): המילה 'וישכחהו' מתייחסת ליוסף שלאחר שראה שעברו שנים, בהם הוא סמך על שר המשקים, הוא הבין כי כנראה שר המשקים לא זכר את הבטחתו אליו. ולכן נאמר 'וישכחהו' יוסף החליט לשכוח משר המשקים ושם את בטחונו בקב"ה בלבד. ומיד נאמר 'ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם'... ולכן נאמר על יוסף (רש"י) 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים' – ולא בטח על המצרים הקרויים רהב'

ובעניין מעלת הביטחון בה' להלן סיפור מופלא שסיפר הרה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א:

כאשר חזרתי פעם מהשיעור בבית הכנסת 'דברי שיר', הבחין נהג המכוננית שבה נסעתי, באדם הנוסע מאחורינו ומבקש לעקוף, הוא הבהב נמרצות, וניכר היה שהוא רוצה לשוחח איתי בעניין דחוף. כאשר הצליח בעקיפתו – אותה לנו בידי שנעצור בצד הדרך.

האיש יצא מהמכוננית, התנשם והתנשף בכבודות, ועברו כמה דקות עד שנרגע ויכול היה לספר את סיפורו.

מה מתברר? בשעות הבוקר נודע לו שהוא זכה בפרס הגדול של מפעל הפיס, בסכום של מיליון וחצי שקלים, וברצונו להפריש מיד את כל מעשר הכספים, לפני שיתגבר עליו היצר... הוא ביקש להתייעץ איתי למי כדאי להפריש את הכסף... אשריכם ישראל!

הצעתי בפניו כמה כללים, המגדירים את העדיפויות ההלכתיות בנתינת הכסף, החל באלמנות ויתומים, עבור דרך תלמידי חכמים היגעים בתורה וצריכים להשיא את ילדיהם, וכן הלאה.

במהלך השיחה הועלה שמו של אברך פלוני, שילדיו הגיעו גם הם לפרק 'האיש מקדש', ובביתו לא הייתה פרוטה לפרטה, והזוכה החליט להעביר אליו את המעשר. עוד באותו לילה התדפק היהודי שזכה במפעל הפיס אצל אותו אברך, ומסר לו צ'ק מכובד ביותר (₪ 150,000) שהיה בו כדי להקל את הדחקות הגדולה ששררה בביתו.

ואז נזכרתי בדבר פלא: רק בלילה הקודם שוחחתי עם אותו אברך בלימוד, וכשהוא שח בפני על דחקות, שמעתי ממנו דברים ברורים באמונה ובטחון. 'אני סומך על אבי שבשמים, שלא ימנע ממני כל טוב ויספק כל צרכי'... לאחר דיבורים כאלה הבנתי שהישועה כבר תרדוף אחריו. ידעתי שבסופו של דבר יושפע עליו שפע רב מן השמים, שהרי צנצנת המן קיימת עד היום, וממתנה ללומדי התורה. המתנתי אף אני בצפייה כדי לראות מהיכן תגיע הישועה של האברך הלז... והיא הגיע הרבה יותר מהר מכפי שחשבתי.

בלילה הקודם הוא עוד היה אברך עני, והנה כעבור עשרים וארבע שעות מתדפק הצ'ק על דלתו של האברך, שלא היה צריך אפילו לזוז מן הבית כדי לקבל אותו...

כיון שהגיע רגע-הישועה, סבבו מן השמים שהזוכה בפיס ירוץ וירוך, יעקוף את הרכב שבו נסעתי, ויבקש שאפסוק לו במהירות למי לתרום את הכסף...

שבת שלום ומבורך! חג אורים שמח!

החלומות התכופים, מאחורי הכל עומדת נפשו העמוקה של יוסף הצדיק... האבא המשיך להאמין בבוטחונו גם במצב שלכאורה היה נראה אבוד, גם במצב שהיה לו את כל הסיבות להתייאש ולהפסיק להאמין שיום יבוא ויוסף יביא לו נחת... גם במצב כזה הוא דבק באמונה שהאמין בבנו. האמונה הזו שיעקב אבינו האמין בכוחו של יוסף, ה'וימאן להתנחם' של יעקב אבינו, זה נתן את הכוח ל'וימאן וינס' של יוסף הצדיק. זו הכוונה 'דמות דיוקו של אביו נראה לו' האמונה שהאבא האמין בבנו, החוס והאהבה שמילאו את נפשו של האבא, על אף ולמרות מצבו, הם אלו שנתנו כוח לבן במצב הירוד בו הוא היה נמצא...

כל מילה נוספת מיותרת... **מתוך מכתב!**

ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לה' כי גמל

עלי (תהילים יג, ו')

בין חנוכה לפורים ישנם שני הבדלים בולטים:

א. בחנוכה אומרים הלל ובפורים לא. **ב.** בפורים יש מצווה לקיים סעודה ומשתה ובחנוכה המצווה היא בהדלקת נרות ולא בסעודה.

בעל ה'לבוש' הסביר כי בפורים הייתה גזירה להשמיד להרוג ולאבד את הגוף של עם ישראל ולכן המצווה היא לשמח את הגוף במאכל ובמשתה, מה שאין כן בחנוכה הגזירה הייתה גזירת שמד רוחני 'לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך' שהיוונים ביטלו את ישראל מלקיים מצוות אך לא רצו להורגם. ולכן בחנוכה המצווה היא להדליק נרות שהם מסמלים רוחניות.

הסבר נוסף מביא ה'פאר יעקב': **הקדמה:** מדוע היו צריכים החשמונאים לחפש שמן טהור להדלקת המנורה? הרי יש הלכה ש'טומאה הותרה בציבור' דהיינו שאם אין שמן טהור מותר להדליק גם בשמן טמא. ואם כן מדוע היה צורך בכלל בנס שהשמן יידלק שמונה ימים?

מתרצים ה'פני יהושע' והחכם צבי זיע"א: החשמונאים מסרו נפש כדי לקיים את המצווה בהידור ולכן הראה הקב"ה חביבות לבניו בנס פך השמן שדלק שמונה ימים.

לפי זה מסביר ה'פאר יעקב': בפורים, הגם שהקב"ה עשה לנו נס בהצלה המופלאה מגזירת המן, עדיין אין מכאן ראיה שהיינו ראויים לנס הזה, כי הקב"ה היה מוכרח להציל את בניו מהשמדה. וידוע כי מי שנעשה לו נס שלא בזכות עצמו אינו רשאי לומר שירה ולכן לא תיקנו לומר שירה והלל בפורים.

ואולם בחנוכה, נס פך השמן הראה על חביבותם של ישראל בעיני ה' ומכאן שהנסים בחנוכה נעשו בזכותנו ולכן ראוי לנו לומר שירה והלל.

וזה שאומר הפסוק 'ואני בחסדך בטחתי' כאשר ההצלה שלי היא רק בחסד ה' ולא בזכותנו כמו בפורים, אזי 'יגל לבי בישועתך' השמחה תיעשה ע"י סעודה ומשתה שהם הנאה לגוף. אבל 'אשירה להשם' מתי נוכל לומר שירה בהלל ובהודאה? 'כי גמל עלי' כאשר הנס נעשה בזכותנו.

ולכן רק בחנוכה אנו אומרים הלל כיוון שבחנוכה הנס נעשה בזכות מסירות נפש של החשמונאים כפי שהוכח מהדלקת המנורה בשמן הטהור המועט למשך שמונה ימים.

מתוך מכתב!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזירה ז"ל ואמי מורתה גיטה בת מנטה ז"ל ר' ישראל יחיאל בן יחיאל ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מיימון ספירון בן מזל טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעימה ז"ל – יונה עזרא בן יצחאל ז"ל

להצלחת: דקל מלכה – להצלחה כללית / אהובה בת נעמי – רפואה שלימה אורי ישראל – רפ"ש / סוזן בת ימנה – רפ"ש / אהרון בן מסעודה – רפ"ש דוריאן הודיה בת נעמי – לרפ"ש / נועם חן בת שולה – רפואה שלימה